

a regionálnej výchovy s možnosťou využitia dostupných informačných zdrojov knižnice. Na vzdelávacích akciách sa zúčastnilo 457 žiakov z veľkokrtíšskych základných škôl.

Knižnica pripravila vedomostný kvíz *Slovensko – vlast moja* pre najlepších žiakov 4. ročníka všetkých základných škôl v meste.

■ Krajská knižnica v Žiline

Knižnica v spolupráci s Mestskou knižnicou vo Frýdku-Místku a s Beskydskou knižnicou (Książnica Beskidzka) v Bielsku-Bialej zorganizovala 10. ročník medzinárodnej literárnej súťaže *Tvoríme vlastnú knihu* pre žiakov základných a stredných škôl.

Knižnica s finančnou podporou z grantu Ministerstva kultúry SR pripravila podujatie *Vianoce s detskou knihou* pre žiakov žilinských základných a stredných škôl. Súčasťou podujatia boli besedy so spisovateľmi.

■ Mestská knižnica v Bratislave

Počas jarných prázdnin knižnica zrealizovala *výtvarný workshop*, ktorý bol zameraný na literárne témy a určený žiakom bratislavských základných škôl.

V dňoch 29. – 30. 10. 2009 knižnica zorganizovala podujatie *Jesenné prázdniny v knižnici* vo forme denného tábora opäť pre žiakov základných škôl.

■ Malokarpatská knižnica v Pezinku

Knižnica realizovala *hodiny informačnej výchovy*, ktoré spojila so slávnostným zápisom žiakov 1. a 3. ročníka pezinských základných škôl za čitateľov – používateľov knižnice. Knižnica v spolupráci so školskými klubmi detí z jednotlivých základných škôl vo svojich priestoroch organizovala *Popoludnia s rozprávku*. Súčasťou týchto akcií bola nielen výmena kníh, literárne súťaže, hlasné čítanie, ale aj medailóniky pri príležitosti výročia významného spisovateľa.

ČÍTANIE – ČÍTANOSŤ – ČITATEĽ

3. konferencia Inštitútu vedeckých informácií
a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity, Wrocław, Poľsko

Mgr. Elżbieta Jamróz-Stolarska, Mgr. Monika Jaremków *

Lektúra a čítanie boli a naďalej sú formami účasti na intelektuálnom a duchovnom živote spoločnosti. Čítanie ako mnohorozmerný jav je predmetom záujmu viacerých vedných disciplín. Príležitosť pozrieť sa na čitateľské javy a prezentácie výsledkov výskumu z tohto hľadiska sa naskytla na konferencii s názvom *Čítanie – čítanosť – čitateľ*, ktorú usporiadal Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego) v dňoch 1. – 3. decembra 2009. Rokovanie konferencie prebiehalo na niekoľkých miestach vrátane jednej z najkrajších sál tejto vysokej školy – v Oratóriu Marianum. Na konferencii odznelo celkovo 39 referátov. Vlastnému rokovaniu predchádzala prezentácia v Oddelení starých tlačí univerzitnej knižnice, ktorá nadväzovala svojím zameraním na jednu z tém nastolených na konferencii, konkrétne prof. Krzysztof Migoń z Inštitútu vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity prezentoval na niekoľkých príkladoch stopy po čítaní dávnych čitateľov.

Konferenciu slávnostne otvorili dekan Filologickej fakulty prof. Michał Sarnowski a riaditeľka Inštitútu vedeckých informácií a knižničnej vedy prof. Dr. Marta Skalska-Zlat. Rokovanie prvej časti konferencie prebiehalo v pléne a bolo venované všeobecným otázkam čítania.

* Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity, Wrocław
e-mail: elzbieta.jamroz-stolarska@ibi.uni.wroc.pl;
monika.jaremkow@ibi.uni.wroc.pl

Prvým vystupujúcim bol Dr. Janusz Kosteci (Inštitút knihy a čítania Poľskej národnej knižnice vo Varšave), ktorý vo svojom príspevku *Čítanie ako predmet výskumu* uviedol definíciu čítania a vymedzil jeho oblasti, ako aj výskumné techniky.

Prof. Irena Socha (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Sliezskej univerzity) v referáte *Čitateľ v poľskom bibliologickom myslení* upozornila na absenciu teoretických syntéz v poľskej knihovede a formulovala hypotetickú odpoveď na otázku, čo bolo a je základným identifikačným znakom bibliologickej definície čitateľa na rozdiel od definícií formulovaných literárnou vedou, sociológiou a psychológiou.

Dr. Katarzyna Wolff (Inštitút knihy a čítania Poľskej národnej knižnice) sa v príspevku *Dnešný čitateľ – medzi medializáciou a individualizáciou* pokúsila rekonštruovať hlavné stratégie čítania, predovšetkým krásnej literatúry. Východiskom jej úvah boli výskumy čítania systematicky realizované jej pracoviskom.

Dr. Olga Dawidowicz-Chymkowska (Inštitút knihy a čítania Poľskej národnej knižnice) predniesla príspevok pod názvom *O čitateľovi očami psychologov – smery súčasných psychologických výskumov čítania*, v ktorom prezentovala prehľad poľských a zahraničných výskumov čítania s uplatnením psychologickéj optiky, teda s dôrazom na čitateľskú motiváciu, zážitky spojené s recepciou textu a na psychologické následky čítania.

Prvý deň rokovania uzavrela Dr. Renata Aleksandrowicz prednáškou *Kto číta knihy, žije dvakrát. Prípadová štúdia ako príklad kvantitatívnej metódy pri tvorbe*

čitateľských biografii, v ktorej vysvetľovala, že kvalitatívne metódy kladúce dôraz na individualitu sú osobitne užitočné pri biografických výskumoch čítania osôb v pokročilom veku.

Plenárne rokovanie druhého dňa konferencie otvorila fínska odborníčka doc. Tuija Laine z Oddelenia cirkevných dejín Helsinskej univerzity, ktorá vo svojom príspevku *Šírenie čitateľskej gramotnosti vo fínskom jazyku a čítanie katechizmov vo Fínsku od čias reformácie* charakterizovala rozvoj čítania v národnom jazyku Fínov v kontexte zložitých politických a náboženských pomerov tejto krajiny od začiatku 16. storočia.

Ďalší zahraničný hosť prof. Magnus Torstensson (Švédsko škola knižničnej a informačnej vedy univerzity v Borås) vystúpil s referátom *Čítanie v prostredí predchodcov súčasných švédskych verejných knižníc na príklade dvoch typov knižníc vo Švédsku: farských a robotníckych* a okrem iného sa zaoberal aj právnymi normami určujúcimi činnosť knižníc. Túto časť rokovania ukončilo vystúpenie prof. Ryszarda Waksunda (Inštitút poľskej filológie Vroclavskej univerzity), ktorý vo svojom príspevku *Dejiny detstva – dejiny čítania z hľadiska spomienkovej a pamätovej prózy* charakterizoval väzby dieťaťa na knihu v historicko-sociologických, ako aj v individuálnych, subjektívnych dimenziách, ktoré sa literárnymi a parali- terárnymi svedectvami neraz mytologizujú.

Ďalšie rokovanie konferencie prebiehalo súbežne v Oratórium Marianum, kde sa účastníci venovali dejinám čítania, a v sále S. Banacha, kde sa prednášané príspevky týkali dejín čítania detí a čítania v súčasnosti.

Zasadnutie venované historickej problematike otvoril Dr. Andrzej Drózdź (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Pedagogickej univerzity v Krakove), ktorý v referáte *Schopnosť čítania z pohľadu Herodota z Halikarnasu* uviedol, že čitateľská zručnosť bola populárna už v starovekom Grécku.

Referát *Povytrhávané, zamazané, zašité: stopy kláštornej cenzúry v starých tlačiach* Knižnice Vroclavskej univerzity, prednesený Mgr. Izabelou Wiencem (Kabinet starých

tlačí Univerzitetnej knižnice vo Varšave), preniesol poslucháčov do celkom odlišnej doby, pričom nadviazal na prezentáciu vo Vroclavskej univerzitetnej knižnici. Autorka predstavila v príspevku stopy nielen po čítaní, ale aj po postvydavateľskom cenzurovaní obsahu určitého diela.

Čitateľské publikum v dobe Petrarku charakterizovala v príspevku *Petrarkizmus, petrarkisti, petrarkistki – zrod nového čitateľa* Dr. Joanna Pietrzak-Thebault z Univerzity kardinála S. Wyszynského vo Varšave. Vynález knihtlače a návrat k antickým vzorom v literatúre a kultúre spôsobili zmeny v spoločenstve príjemcov, keď sa rozšírilo o osoby, ktoré neovládali latinčinu (zväčša to boli ženy), a viedli k intenzifikácii literárnej tvorby.

Dr. Maciej Janik (Kabinet metodológie a dejín historiografie Inštitútu histórie na Akadémii J. Długosza v Čenstochovej) v referáte *V krajine Klio úžitku pospolitého. K otázkam čítania populárnej dejepisnej literatúry staropolského obdobia* priblížil vzťahy medzi autormi a čitateľmi, ktorí už vtedy čoraz častejšie prejavovali záujem o rýchle, ľahké a príjemné čítanie textov.

Po prestávke pokračovalo rokovanie referátom *Čitateľské záujmy obyvateľov Leszna v 18. storočí z hľadiska obsahu pozostalostných inventárov*. Autorka Dr. Kamila Szymanskej (Obvodné múzeum v Leszne) v ňom poukázala na význam týchto dokumentov ako zdroja dát pre výskum, pretože z nich možno zistiť povolanie, záujmy a motiváciu získavania kníh majiteľmi zbierok.

Rozvinutím a doplnkom týchto úvah bolo vystúpenie Dr. Anny Dymmel (Inštitút knižničnej vedy a vedeckých informácií Univerzity Marie Curie-Sklodowskej v Lubline), ktorá v príspevku *Pramene k dejinám čítania v Poľsku v 19. storočí* prezentovala typológiu rozličných dokumentov a metódy efektívnej práce s takýmito dokumentmi, pričom upozornila na potrebu pokračovať v prieskumoch fondov.

Mgr. Irena Gruchala (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Jagelovskej univerzity v Krakove) v príspevku *Svet ženského čítania – knihy z knižnice Korduly Potockej zachované v zbierke Heleny Dąbcańskiej*

Pohľad na predsednícky stôl konferencie počas plenárneho rokovania pod vedením prof. Krzysztofa Migoña (druhý sprava) (foto Tomasz Trancygier)

opísala typickú meštiansku knižnú zbierku z prelomu 18. a 19. storočia a poskytla svedectvo o čitateľských záujmoch žien.

Smernice o zásadách organizovania a fondoch čitárni, ktoré mali využívať vzdelaní dedičania, prezentovala Dr. Anna Gruca (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Jagelovskej univerzity v Krakove) v prednáške *Ludová osveta podľa haličských katolíckych časopisov na konci 19. storočia*.

Dr. Grażyna Gzella (Inštitút vedeckých informácií a bibliológie univerzity M. Kopernika v Toruni) v príspevku *Knižné publikácie tlačiarne Wiktora Kulerského ako nástroj formovania čitateľských záujmov obyvateľov Gdanského Pomoranska v rokoch 1902 – 1939* charakterizovala produkciu poľského vydavateľstva, ktoré spočiatku fungovalo v nepriaznivých podmienkach cudzieho nepriateľského štátu a neskôr už vo formujúcom sa poľskom štáte. Uvedená oficiálna sa usilovala oslovovať čitateľov prostredníctvom populárnej literatúry a zároveň sa v nich snažila prebúdzat vlastenecké čítanie a realizovať osvetovú činnosť.

Rokovanie venované historickým témam uzavrela prednáška Dr. Małgorzaty Derkacz (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity) s názvom *Výskumy čítania v Poľsku v rokoch 1945 – 1950*. Jej autorka na základe doteraz nezverejnených archívnych dokumentov prezentovala rozpor medzi výsledkami čitateľských výskumov a programovou líniou vláducej strany, ktorá chcela prostredníctvom účelovej skladby čítania formovať ľudí pripravených budovať nový spoločenský poriadok. Nezhody medzi postojom mocenských centier a reálnymi požiadavkami na literatúru vyústili do zrušenia výskumných pracovísk a stiahnutia mnohých publikácií nielen z knižníc, ale aj z knižného trhu.

Rokovanie prebiehajúce v sále Štefana Banacha otvorila prof. Bronisława Woźniczka-Paruzel (Inštitút vedeckých informácií a bibliológie Univerzity M. Kopernika v Toruni) referátom *Obyvatelia sveta ticha ako čitateľa (stereotypy a čitateľské praktiky)*, v ktorom upozornila na závažné problémy jedincov nepočujúcich od narodenia, keďže pre nich je materským jazykom posunková reč. Vznik stereotypov a predsudkov sťažuje tejto skupine čitateľov prístup k literatúre a informáciám, preto by sa mali knihovníci snažiť tieto prekážky prekonať.

Ďalšie vystúpenie bolo venované slabozrakým a nevidiacim čitateľom. Dr. Małgorzata Czerwińska (Ústav sociálnej starostlivosti, terapie a prevencie Fakulty pedagogiky, sociológie a zdravotvedy na univerzite v Zielonej Gore) v príspevku *Od Braille'a k Daisy – o čítaní osôb so zrakovým poškodením* upriamila pozornosť prítomných na skutočnosť, že informačná spoločnosť popri vytváraní nových príležitostí generuje rozličné ohrozenia. Jedným z nich je vytváranie vylúčených skupín, ku ktorým patria aj znevýhodnené osoby. Autorka prezentovala zmeny, ktoré prebiehajú v prístupnosti písaného slova zrakovo postihnutým osobám vďaka pokrokom tyfloinformatiky (z angl. *tyffloinformatics* – pozn. prekladateľa), a zároveň charakterizovala úlohy dnešných knižníc pri poskytovaní služieb uvedenej skupine znevýhodnených používateľov.

Dr. Anita Has-Tokarz (Inštitút knižničnej vedy a vedeckých informácií Univerzity Marie Curie-Sklodovskej v Lubline) vystúpila s referátom *O prínose hlasného čítania deťom v dobe masmédií – americké a poľské skúsenosti*. Okrem koncepcie hlasného čítania, ktorú vypracoval Jim Trelease, priblížila úspechy amerických škôl pri realizácii jeho programu, ako aj skúsenosti poľských škôl z akcie pod heslom *Celé Poľsko číta deťom*.

Dr. Ewa Jabłońska-Stefanowicz (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity) v prednáške *Lektúry vo fragmentoch ako príklad defenzívneho čítania* charakterizovala zmeny v kánone povinného školského čítania v posledných rokoch, reakcie rozličných skupín odborníkov, ako aj tendencie editorského formovania učebníc poľštiny.

Popoludňajšie rokovanie otvorila Dr. Anna Nosek (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy, Ústav poľskej filológie na Univerzite v Białystoku) príspevkom *Vzory a anti-vzory čitateľského správania mladých príjemcov z hľadiska poľských poradenských príručiek z medzivojnového obdobia*. Autorka sa v ňom sústredila na vzorové a negatívne štýly čítania, recepcie, žiaduce a nežiaduce pohnútky a ciele čítania a na odporúčané i zakazované typy lektúr pre deti a mládež.

Dr. Jolanta Dzieniakowska (Inštitút knižničnej vedy a žurnalistiky Humanitno-prírodovednej univerzity Jana Kochanovského v Kielcoch) v referáte *Čítanie žiakov a odporúčania riadiacich orgánov rezortu osvetu v školskej praxi v medzivojnovom období v Poľsku* na základe archívnych prameňov a dokumentov vydaných tlačou opísala odporúčania orgánov školstva zamerané na rozvoj čítania žiakov v medzivojnovom Poľsku.

Prof. Bogumiła Staniów (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity) predniesla referát *Populárno-vedecké knihy v ministerských zoznamoch literatúry pre školy v rokoch 1945 – 1980. Pokus o charakteristiku odporúčaného čítania*, v ktorom priblížila zastúpenie kníh propagujúcich vedecké poznatky a schválených poľským ministerstvom osvetu pre školy. Svoju analýzu uskutočnila autorka na základe rozčlenenia na vekové skupiny a vedné odbory, čo jej umožnilo určiť odbory a otázky prioritného významu pre vtedajšie osvetové orgány, a do akej miery bola populárno-vedecká literatúra nástrojom indoktrinácie školskej mládeže.

Mgr. Aleksandra Erlandsson (Pedagogical Centre of City of Malmö, Švédsko) v príspevku *Umenie zaujať čítaním – vybrané príklady čitateľských projektov vo Švédsku* poukázala na to, že podobne ako v iných krajinách aj vo Švédsku zaznamenali pokles záujmu detí a mládeže o knihy, pričom prezentovala niektoré švédske metódy propagácie čítania.

Dr. Dorota Grabowska (Inštitút vedeckých informácií a bibliologických štúdií na Varšavskej univerzite) v príspevku *Promócia knihy a čítania medzi deťmi a mládežou* porovnávala teoretické úvahy s praktickou činnosťou, teda s konkrétnymi riešeniami, projektmi a programami doma i v zahraničí.

Rekonštrukciu modelov čítania študujúcej mládeže na základe ankiety a rozhovorov vykonávaných od 70. rokov minulého storočia do súčasnosti v referáte *Modely*

čítania vysokoškolských študentov prezentovala Justyna Rogińska z Univerzitnej knižnice Warminsko-Mazurskej univerzity v Olsztyne.

Rokovanie o historických témach v posledný deň konferencie sa začalo prednáškou *Čitateľky z dvoch svetov*, ktorej autorka Mgr. Agnieszka Paja (Kabinet výskumu dejín čítania Ústavu knihy a čítania Poľskej národnej knižnice vo Varšave) priblížila vplyv ženských románových postáv diel 19. storočia na formovanie vkusu a postojov čitateľiek.

Ďalší referát nadväzoval na rozmáhajúci sa výskum tých orálnych prejavov a literárnych prameňov, ktoré nadväzujú na auditívne zážitky. Mirosława Radowska-Lisak (Ústav poľskej literatúry na Univerzite M. Kopernika v Toruni) v príspevku *Čítanie pomocou sluchu. Osobitosti recepcie textov na pomedzí literatúry a oválnosti na príklade prózy A. Dygasińskiego* prezentovala znaky textov, ktoré boli síce fixované v písomnej podobe, no zachovali si isté špecifické vlastnosti orálnej kultúry.

Dr. Bożena Koredczuk (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity) predložila rozbor obsahu knižných zbierok, metódy ich doplňovania a služobnú úlohu kníh vo vzťahu k inteligencii ako novej spoločenskej vrstve. V príspevku *Čitateľská kultúra právnikov v Poľskom kráľovstve vo svetle zachovalých katalógov súkromných knižníc a autobiografických dokumentov* upozornila na pohnútky, ktoré viedli príslušníkov uvedenej profesijnej skupiny k tvorbe vlastných knižných zbierok a na takomto základe vyčlenila tri modely fondov a následne aj ich majiteľov: bibliofilské zbierky, knižnice ako pracoviská a fondy budované z náhodne získavaných kníh, teda ako množina kníh, ktoré netvorí spojité celok.

Dr. Anna Zdanowicz (Kabinet výskumu dejín čítania Ústavu knihy a čítania Poľskej národnej knižnice vo Varšave) v príspevku *Čítanie inteligencie v 2. republike* (medzivojnovom Poľsku – pozn. prekladateľa) vo svetle spomienkových dokumentov dokazovala, že autobiografické texty sú vynikajúcim zdrojom pre výskum čitateľských preferencií a postojov k čítaniu.

Ako posledná vystúpila s prednáškou *Skladba čítania najznámejších skladateľov* Ramona Słobodzian (Inštitút poľskej filológie Vroclavskej univerzity), v ktorej sa pokúsila predstaviť popredných skladateľov ako čitateľov, pričom sa sústredila na inšpirácie získavané z literatúry počas tvorby hudobných skladieb, no len v malej miere sa dotkla vlastnej problematiky čítania.

Rokovanie v druhej prednáškovej miestnosti (sála S. Banacha) sa v záverečný deň začalo prednáškou *Tinedžerskí čitateľia – symbolické spoločenstvo a spoločenský odstup*. Autorka Dr. Zofia Zasacka (Kabinet výskumu čítania Ústavu knihy a čítania Poľskej národnej knižnice vo Varšave) sa v nej pokúsila odpovedať na otázky, ako sa v posledných rokoch menilo čitateľské správanie dospievajúcej mládeže, aké sú jej čitateľské skúsenosti súvisiace so školským literárnym vzdelávaním, ale i s osobnými preferenciami jej príslušníkov a ako ovplyvňuje internet dostupnosť kníh a ich čítanie.

Nové médiá a digitálna revolúcia boli predmetom úvahy Dr. Ewy Chuchro (Inštitút vedeckých informácií

a bibliologických štúdií na Varšavskej univerzite), ktorá napokon svoje vystúpenie rozšírila a dala mu názov *E-texty, e-čitateľia a stratégie čítania na internete*. Poukázala v ňom na rozdiely medzi tradičným (offline) a virtuálnym (online) textom, na práve vznikajúci model čitateľskej kultúry a priblížila najvýznamnejšie stratégie čítania na internete. Dr. Jacek Landrucki (Katedra knižničnej vedy a vedeckých informácií univerzity v Lodzi) predniesol referát *Keď je zle, blog to zachráni. Niektoré aspekty čítania blogov v bibliologickom zamyslení o lektúre*, v ktorom charakterizoval tzv. blogosféru, teda priestor, v ktorom môžu byť všetci súčasne autormi aj čitateľmi.

Prednáška Moniky Olczak-Kadras a Dr. Adama Jachimczyka (Inštitút knižničnej vedy a žurnalistiky Humanitno-prírodovedná univerzita Jana Kochanowského v Kielcoch) s názvom *Názory na knihy v internetových knižných predajniach* sa tiež týkalo virtuálneho priestoru. Autori prezentovali internetové kníhkupectvo ako platformu komunikácie medzi čitateľmi a internetové recenzie ako zdroj informácií nielen o obsahu kníh, ale aj o čítaní a čitateľoch.

Záverečný referát rokovania tejto sekcie s názvom *Otázky čítania na stránkach slovenského mesačníka Knižnica* predniesol Tomasz Trancygier zo Slovenskej národnej knižnice v Martine. Po krátkej charakteristike profilu časopisu sa pokúsil o kvantitatívnu a obsahovú charakteristiku textov venovaných problematike čítania, ktoré boli publikované v časopise *Knižnica* v rokoch 2000 – 2009, a informoval aj o aktuálnej organizácii, pracoviskách a programoch výskumov čítania v Slovenskej republike.

V diskusiách počas rokovania konferencie i v kuloároch si účastníci vymieňali názory na celoštátne akcie propagujúce čítanie v Poľsku, ako sú *Celé Poľsko číta deťom* alebo *Diskusné knižné kluby*, ktoré fungujú pri verejných knižniciach. Účastníci ich porovnávali s podobnými zahraničnými aktivitami, zdôrazňovali potrebu obnoviť činnosť celoštátneho čitateľského spolku, zamýšľali sa nad možnosťami výskumného využitia internetových recenzií a upozorňovali na terminologické nejasnosti.

Na záver konferencie si účastníci vypočuli referát prof. Malgorzaty Komzy (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity) na tému *Knihá ako atribút vo fotografickom portréte*, v ktorom na príklade fotografií z 19. storočia pátrala po úlohe a funkciách zobrazených na nich kníh.

Diskusiu zameranú na zhrnutie priebehu a výsledkov konferencie viedla prof. Maria Próchnicka (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Jagelovskej univerzity v Krakove), ktorá zároveň poďakovala organizátorom a prednášajúcim a konštatovala, že rozmanitosť nastoľovaných otázok a závažnosť diskutovaných problémov potvrdzujú potrebu organizovať podobné konferencie aj v budúcnosti.

Usporiadatelia plánujú vydať zborník referátov z konferencie.

Preložil Mgr. Tomasz Trancygier